

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

31 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte
judecători

URSACHE Petru
NICOLAEV Ghenadie
MORARU Petru
TOMA Nadejda
TIMOFTI Vladimir

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocata Cechir Viorelia în numele inculpaților Chirco Ion și Chirco Sergiu, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 iulie 2015 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2016, în cauza penală privindu-i pe

CHIRCO Ion Sergiu, XXX XXX XXX;

CHIRCO Sergiu Sergiu, XXX XXX XXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 04.06.2014 – 13.07.2015;

Instanța de apel: 18.01.2016 – 24.02.2016;

Instanța de recurs: 29.11.2016 – 31.01.2017.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 13 iulie 2015, Chirco I. și Chirco S. au fost recunoscuți vinovați și condamnați în baza art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal la câte 2 ani închisoare, pentru fiecare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și cu privarea de dreptul de a exercita activități comerciale și activități în domeniul gestionării de bunuri și mijloace financiare pe un termen de 3 ani.

În baza art. 90 Cod penal, în privința lui Chirco I. și Chirco S. a fost suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoarea pe un termen de probațiune de 1 an.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Alii S. privind repararea prejudiciului material în sumă de 14304 lei a fost admisă, cu dispunerea încasării în mod solidar de la inculpați a sumei menționate.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că Chirco I. la 14 ianuarie

2014, aflându-se pe str. Bănulescu Bodoni 25, oficiul 14, mun. Chișinău, unde activează în calitate de consultant al companiei SRL „Royal Rich”, cu folosirea situației de serviciu, în urma înțelegerii prealabile și împreună cu Chirco S., prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul angajării lui Alii Gh. și Alii S. la un loc de muncă bine plătit în Anglia, au solicitat și au primit de la ultimul, bani în sumă de 14304 lei, asigurându-l pe acesta că îi va ajuta să ajungă în Anglia, unde va avea oportunitatea de a lucra contra unui salariu de aproximativ 1200 euro lunar.

Prin urmare, obținând încrederea lui Alii S. și achitarea primelor tranșe de 14304 lei, conform înțelegerii prealabile, în vederea desăvârșirii intențiilor sale criminale, Chirco I. împreună cu Chirco S., nu au mai asigurat deplasarea lui Alii S. și Alii Gh. în Anglia pentru angajarea la muncă, iar banii primiți în sumă de 14304 lei, acționând prin intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, i-au însușit ilegal, după ce au schimbat sediul oficiului SRL „Royal Rich” și au deconectat telefoanele de contact, astfel cauzând-i lui Alii S. daune materiale în proporții considerabile.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpaților întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c), d) Cod penal, escrocherie adică *dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită de două persoane, cu folosirea situației de serviciu și cu cauzarea de daune materiale considerabile.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală a fost atacată cu apel de către avocata Cechir V. în interesele inculpaților, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Chirco I. și Chirco S. să fie achitați.

În argumentarea cerințelor formulate, apelanta a invocat că sentința este neîntemeiată și ilegală din următoarele considerente:

- vinovăția inculpaților nu a fost demonstrată, iar punerea lor în ipostaza dovedirii nevinovăției presupune violarea principiului prezumției nevinovăției, fapt ce constituie o ingerință în dreptul fundamental al lui Chirco S. și Chirco I. prevăzut de art. 8 Cod de procedură penală și art. 6 CEDO;

- organul de urmărire penală și instanța de fond incorect au calificat acțiunile lui Chirco S. și Chirco I., drept escrocherie, întrucât toate probele existente la materialele cauzei dovedesc existența unor relații civile între inculpați și partea vătămată, reglementate de ramura dreptului civil;

- instanța de fond nu a stabilit circumstanțe importante pentru examinarea cauzei, și anume în ce țară se află la moment Alii S. și Alii Gh. și dacă au profitat de informațiile oferite de SRL „Royal Rich” în baza contractului de consultanță;

- în acțiunile lui Chirco I. și Chirco S. nu sunt întrunite semnele componenței de infracțiune prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b), c) și d) Cod penal;

- în calitate de subiect a componenței de infracțiune de escrocherie poate fi doar persoana fizică, pe când Chirco I. și Chirco S. nu pot fi recunoscuți drept subiecți ai

componenții date de infracțiune, deoarece ei nu au însușit banii, aceștia fiind depuși pe contul agentului economic SRL „Royal Rich”, iar agentul economic nu poate fi subiect al infracțiunii de escrocherie;

- reieșind din circumstanțele cauzei SRL „Royal Rich” a încheiat două contracte de consultanță distincte cu Alii S. și Alii Gh., obiectul acestor contracte a fost unul de diligență și nu de rezultat;

- acuzarea de stat a recunoscut în calitate de parte vătămată pe Alii S. în baza ordonanței din 24.01.2014 și la audiatur în această calitate la aceeași dată, ulterior la 14.03.2014, în mod repetat procurorul emite încă o ordonanță de recunoaștere a lui Alii S. în calitate de parte vătămată, fiind audiatur în mod repetat în această calitate procesuală la data de 14.03.2014. Toate actele procedurale descrise mai sus au fost efectuate înafara urmăririi penale, cauza penală potrivit ordonanței de începere a urmăririi penale fiind pornită la 17.03.2014;

- contrar art. 279 Cod de procedură penală, declarațiile părții vătămate Alii S., în mod abuziv au fost acceptate drept mijloc de probă;

- instanța de fond incorect a admis acțiunea civilă, dispunându-se încasarea în mod solidar din contul lui Chirco S. și Chirco I. a prejudiciului material în sumă de 14304 lei în beneficiul lui Alii S., deoarece Alii S. conform materialelor cauzei nu poate fi considerată drept parte vătămată întrucât nu dispune de un astfel de statut și Alii S. conform materialelor cauzei a achitat nu 14304 lei, dar 7152 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2016 apelul a fost respins, ca nefondat, cu menținerea sentinței atacate, fără careva modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpaților, care a fost dovedită cu certitudine, dând faptei săvârșite o încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate în cauză și care au fost corect apreciate, cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală.

Contrar argumentelor expuse de apelant precum că, inculpații Chirco I. și Chirco S. nu pot fi recunoscuți drept subiecți ai componenței de infracțiune, deoarece ei nu au însușit banii, aceștia fiind depuși pe contul întreprinderii SRL „Royal Rich”, iar agentul economic nu poate fi subiect al infracțiunii de escrocherie, de asemenea, banii odată intrați pe contul întreprinderii ei nu pot constitui obiect material al componenței de infracțiune de escrocherie, deoarece au devenit proprietate a agentului economic, instanța de apel a specificat că adevărații beneficiari ai acestor bani sunt inculpații care dețin calitate de asociat al companiei „Royal Rich” SRL (Chirco S.) și angajat al acestei companii în calitate de consultant Chirco I., fiind unicii angajați ai acestei companii care gestionează mijloacele financiare atât pentru necesități companiei cât și pentru repartizarea veniturilor între inculpați.

În acest sens, prima instanță corect a remarcat că, potrivit informației privind conturile bancare deschise pe numele persoanei juridice SRL „Royal Rich”, INDO 1013600002805 de la BC „Moldova-Agroindbank” SA, s-a constatat că, la 20 ianuarie

2014, adică în scurt timp după depunerea banilor de către partea vătămată în sumă totală de 14304 lei, a fost extrasă suma de 16500 lei, la fel de către Chirco S. pentru cheltuieli gospodărești. Totodată, nu a fost prezentat nici un act justificativ care ar confirma scopul în care au fost cheltuite mijloacele bănești menționate, primite în numerar de pe contul bancar al firmei în cauză, or documentele primare, care se depun la contabilitate, se întocmesc în timpul efectuării operațiunii, sau imediat după efectuarea operațiunilor.

Contrar argumentelor din apelul apărătorului, instanța de apel a menționat că cele invocate de prima instanță sunt întemeiate și nu contravin prevederilor art. 8 alin. (2), (3) și art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, or prima instanță a solicitat inculpaților să prezinte acte ce justifică versiunea declarată în ședințele de judecată, acte ce ar confirma fără oricare dubiu rezonabil cele invocate de către inculpați, precum că au cheltuit banii pentru întreținerea companiei nu în interesele personale, ci nu au fost solicitate de către instanță în vederea demonstrării nevinovăției inculpaților în detrimentul principiului prezumției de nevinovăție.

În cadrul ședinței instanței de apel, apărătorul Cechir V. a solicitat anexarea unor înscrisuri care confirmă că banii au fost transferați în contul companiei SRL „Royal Rich” și ulterior au fost extrași de către Chirco S. pentru achitarea unor cheltuieli de întreținere a întreprinderii, instanța de apel a apreciat critic argumentele apărării cu privire la înscrisurile anexate, luând în considerare că adevărații beneficiari ai acestor mijloace bănești sunt inculpații care dețin calitate de fondator al acestei companii și consultant în cadrul aceleiași companii, fapt ce le oferă posibilitate de a camufla serviciile promise părților vătămate, prin întocmirea unor contracte de consultanță dintre clienți și agentul comercial SRL „Royal Rich”, pe contul căruia au fost transferați banii, iar ulterior gestionați de către inculpați după bunul lor plac, considerându-se a fi scutiți de orice răspundere.

În această ordine de idei, instanța de apel a specificat că se desprinde latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie manifestată prin intenția directă a inculpaților de a sustrage bani de la partea vătămată Alii S. prin înșelăciune, asigurându-l pe ultimul că va fi angajat la muncă în Marea Britanie împreună cu fiu acestuia Alii Gh., însă din start inculpații au conștientizat că nu vor putea să-și execute obligațiile asumate față de partea vătămată cunoscând despre imposibilitatea deplasării lui Alii S. și Alii Gh., deoarece nu dispuneau de servicii consulare de deschidere a vizei în Marea Britanie, precum și nu aveau contracte cu angajatorii din Marea Britanie pentru a-i încadra în câmpul muncii astfel, inculpații au făcut promisiuni pe care nu puteau să le îndeplinească.

Totodată, în acțiunile inculpaților, care au acționat de comun acord, se confirmă și scopul de cupiditate urmărit, de însușire a mijloacelor bănești obținute de la partea vătămată Alii S., deoarece după ce au primit prima tranșă în sumă de 14304 lei, inculpații nu au continuat să-i ajute pe Alii S. și Alii Gh. să ajungă la destinația solicitată, ci s-au eschivat de la orice obligație asumată, schimbând sediul întreprinderii și evitând contactul cu partea vătămată.

Argumentul inculpaților și a apărătorului privind justificarea recepționării banilor în sumă de 14304 lei prin contractele de consultanță în baza cărora aveau obligația de

acordare a serviciilor de consultanță și a oferi servicii de consultanță cu privire la plasarea în câmpul muncii peste hotare, au fost apreciate critic de către instanța de apel care consideră că suma solicitată de către inculpați excede serviciile indicate în contract și confirmă declarațiile părții vătămate care solicită să-i fie asigurată plecarea peste hotare, or, suma de 800 euro pentru o persoană este o sumă considerabilă și mult prea mare pentru a fi achitată în scopul oferirii doar a unei simple consultații în vederea posibilității de plecare la muncă în Marea Britanie.

De asemenea, argumentele apărătorului descrise în apel cu privire la faptul că obiectul contractului este unul de diligentă și nu de rezultat, se combat prin însăși dispoziția pct. 8.1 a contractului de acordare a serviciilor de consultare care stipulează că acesta acționează în timp până la finalizarea călătoriei, deci până la deplasarea părții vătămate și a feciorului său în țara solicitată.

Instanța de apel a menționat că primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.

Din analiza tuturor probelor apreciate în coroborare, instanța de apel a concluzionat că, făptuitorii încă la momentul intrării în stăpânire asupra mijloacelor bănești, urmăreau scopul de a-i însuși și nu aveau intenția să-și onoreze angajamentul asumat de a angaja partea vătămată și feciorul acestuia peste hotarele țării.

În continuare, instanța de apel a apreciat critic poziția apărării precum că raporturile dintre inculpați și partea vătămată sunt de natură civilă, invocând drept temei existența contractului de acordare a serviciilor de consultanță, în acest sens invocăm delimitările escrocheriei de încălcările normelor de drept civil constatate de către prima instanță, în urma cărora a concluzionat că în acțiunile inculpaților a existat scopul de cupiditate.

Cu referire la argumentele apărătorului privind declararea nulă a mai multor acte procedurale penale, și anume, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț, ordonanța de recunoaștere în calitate de învinuit, ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată a cet. Alii S., instanța de apel a considerat fondată concluzia primei instanțe, prin care a respins poziția apărării cu argumentele de rigoare și invocarea prevederile legale ce justifică poziția luată.

Privitor la stabilirea pedepsei penale în privința inculpaților, instanța de apel a menționat că instanța de fond la stabilirea categoriei pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celor vinovați, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpaților, și totodată, corect a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare cu suspendare condiționată pe un termen de probă, care este echitabilă și proporțională infracțiunii comise, luând în considerare gradul de pericol al infracțiunii, o infracțiune gravă, cu scop de cupiditate, nu au conștientizat gravitatea faptelor comise, nu au restituit prejudiciul material cauzat prin comiterea infracțiunii.

Instanța de apel a considerat justificată admiterea acțiunii civile înaintate de către partea vătămată Alii S. și a dispus încasarea în mod solidar de la Chirco S. și Chirco I. în beneficiul lui Alii S. suma de 14304 lei cu titlu de prejudiciul material, or, partea vătămată în cadrul ședinței de judecată a susținut acțiunea civilă înaintată și a solicitat suma de 14304 lei, care a fost transferată pe contul bancar indicat de inculpați și nerestituită de către aceștia.

6. Nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanțele ierarhic inferioare avocata Cechir V., acționînd în numele inculpaților Chirco S. și Chirco I. a atacat sentința și decizia instanței de apel cu recurs ordinar, în care solicită casarea acestora și adoptarea unei hotărîri de achitare în privința inculpaților, din următoarele motive:

- vinovăția lui Chirco I. și Chirco S. nu a fost demonstrată, iar punerea lor în situația dovedirii nevinovăției presupune violarea principiului prezumției nevinovăției, fapt ce constituie o ingerință în dreptul fundamental al inculpaților prevăzut de art. 8 Cod de procedură penală și art.6 CEDO;

- instanța de apel, expunîndu-se pe marginea argumentului nominalizat supra, în pct. 41 al deciziei, a stabilit că cele invocate de prima instanță sunt întemeiate și nu contravin prevederilor art. 8 Cod de procedură penală, deoarece prima instanță a solicitat inculpaților să prezinte acte ce justifică versiunea acestora expusă în ședința de judecată și careva acte ce ar confirma fără dubii precum că dînșii au cheltuit banii pentru întreținerea companiei nu în interesele personale;

- în pct.42 din decizia instanței de apel se recunoaște că, în cadrul ședinței instanței de apel apărătorul a solicitat anexarea la materialele cauzei a unui șir de înregistrări, care confirmă că banii au fost transferați în contul întreprinderii SRL „Royal Rich” și ulterior au fost extrași de către Chirco S. pentru achitarea unor cheltuieli de întreținere a întreprinderii, instanța de apel a apreciat critic argumentele părții apărării, luînd în considerație că adevărații beneficiari ai acestor mijloace bănești sunt inculpații;

- instanța de apel nu a examinat înregistrările prezentate de partea apărării, și anume certificatele din cadrul întreprinderii, conform cărora se vede unde și pentru ce au fost cheltuiți banii, ridicați de către Chirco S. de la bancă, în caz contrar ar fi stabilit că banii au fost cheltuiți pentru achitarea locațiunii, impozite și alte cheltuieli administrative;

- instanțele de fond nu au apreciat patrimoniul SRL „Royal Rich”, drept patrimoniul distinct de patrimoniul persoanelor fizice Chirco S. și Chirco I., considerînd că odată ce aceștia sunt fondatori, respectiv ei sunt beneficiarii mijloacelor bănești intrate în contul întreprinderii;

- nici instanța de fond, nici cea de apel nu a luat în considerație faptul că, SRL „Royal Rich” este subiect de drept distinct, cu patrimoniul său, iar fondatorul, care este doar Chirco S. poate beneficia doar de profitul întreprinderii în mărimea în care este deținătorul acțiunilor în această întreprindere;

- în speță nu au fost respectate prevederile art. 19 alin. (3) Cod de procedură penală;

- toate probele din dosar dovedesc existența unor relații civile dintre inculpați și partea vătămată, reglementate de ramura dreptului obligațional din dreptul civil;

- nu au fost stabilite circumstanțele importante pentru examinarea cauzei, și anume în ce țară se află în prezent Alii S. și Alii Gh. și dacă au profitat de informațiile oferite de SRL „Royal Rich” în baza contractului de consultanță. Recurenta consideră că, odată plecați peste hotare la lucru ei au beneficiat de informația acordată de SRL „Royal Rich”, iar adresarea cu somație către Alii S. și Alii Gh., prin care se solicită achitarea ultimei tranșe și nedorința acestora de a executa obligația contractuală, i-a determinat să se adreseze organului de urmărire penală precum că au fost înșelați;

- în acțiunile lui Chirco I. și Chirco S. nu sunt întrunite semnele componente ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. b), c) și d) Cod penal;

- în calitate de obiect material al infracțiunii date apar banii transmiși de către Alii S. și Alii Gh. către SRL „Royal Rich”, aici se atenționează că obiectul material a fost transmis în proprietate nu inculpaților, dar agentului economic la care aceștia erau angajați, reieșind din faptul că persoana juridică dispune de un patrimoniu distinct, banii nicicum nu puteau fi însușiți de Chirco S. sau Chirco I. Recurenta nu este de acord cu afirmațiile instanțelor de fond precum că banii se consideră trecuți în proprietatea învinuiților, odată ce potrivit documentelor bancare la data de 20 ianuarie 2014 Chirco S. a ridicat 16500 lei de la bancă pentru cheltuieli gospodărești;

- latura obiectivă a infracțiunii de escrocherie constă în fapta prejudiciabilă de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane și urmările prejudiciabile care constau din prejudiciul material efectiv cauzat și legătura de cauzalitate dintre acestea. Dacă comportăm latura obiectivă a escrocheriei la speța noastră, atunci putem spune că, ea lipsește, deoarece atât Chirco I., cât și Chirco S. nu au dobândit careva bunuri de la Alii S., de bani a beneficiat agentul economic SRL „Royal Rich”;

- latura subiectivă a escrocheriei nu este dovedită, precum nu a fost dovedit nici scopul de cupiditate. Primirea banilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării în stăpânire a banilor, urmărea scopul de a le sustrage și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat. În speța noastră SRL „Royal Rich” și-a executat obligațiile asumate conform contractului de consultanță, fapt dovedit prin actul de predare-primire a lucrărilor, iar Alii S. așa și nu și-a executat integral obligațiile pecuniare asumate;

- în calitate de subiect a componenței de infracțiune de escrocherie poate fi doar persoana fizică, în situația noastră Chirco I. și Chirco S. nu pot fi recunoscuți drept subiecți a componenței date de infracțiune, deoarece ei nu au însușit banii (f.d 16), banii fiind depuși pe contul agentului economic SRL „Royal Rich”, iar agentul economic nu poate fi subiect al infracțiunii de escrocherie;

- potrivit alin. (2) al art. 59 Cod de procedură penală, recunoașterea ca parte vătămată se efectuează prin ordonanța organului de urmărire penală imediat după stabilirea temeiurilor de atribuire a unei asemenea calități procesuale. Acuzarea de stat a recunoscut în calitate de parte vătămată pe Alii S. în baza ordonanței din 24.01.2014 (f.d 7) și l-a audiat în această calitate la aceiași dată, ulterior la 14.03.2014 în mod repetat procurorul emite încă o ordonanță de recunoaștere a lui Alii S. în calitate de parte vătămată (f.d. 23), fiind audiat în mod repetat în această calitate procesuală la data de

14.03.2014. Toate actele procedurale descrise mai sus s-au efectuat înafara urmăririi penale, cauza penală potrivit ordonanței de începere a urmăririi penale a fost emisă la 17.03.2014;

- Chirco I. și Chirco S., fiind vorbitori de limbă rusă, necunoscând limba de stat, au fost audiați și recunoscuți în calitate de bănuți și învinuți în lipsa interpretului, ceea ce potrivit alin. (2) art. 251 Cod de procedură penală atrage nulitatea actului procedural;

- în ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuț a lui Chirco I. și Chirco S. sunt obiecții cu privire la faptul că ordonanțele în cauză le-au fost traduse de ofițerul de urmărire penală și ei nu au înțeles conținutul lor. Conform art. 16 Cod de procedură penală persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință, de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret;

- ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț a lui Chirco S. din 20.03.2014, ordonanța de punere sub învinuire a lui Chirco S. din 20.05.2014, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuț a lui Chirco I. din 26.03.2014, ordonanța de punere sub învinuire a lui Chirco I. din 20.05.2014, sunt nule în temeiul art. 25 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, dat fiind faptul că nu le-a fost respectat dreptul la interpret;

- instanțele de judecată incorect au admis acțiunea civilă, dispunându-se încasarea în mod solidar din contul lui Chirco S. și Chirco I. a prejudiciului material în sumă de 14304 lei în beneficiul lui Alii S., ultimul nu poate fi considerat drept parte vătămată deoarece nu dispune de un astfel de statut.

În drept, recurenta își întemeiază recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art.431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul Guțan P. și avocatul Postu M. în numele părții vătămate Alii S. au depus referințe privind opinia lor asupra recursului declarat de avocata Cechir V. în numele inculpaților solicitând respingerea acestuia, ca neîntemeiat.

8. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, iar în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente de drept și de fapt.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs. Tot aici, urmează a fi reiterate și stipulările din art. 434 Cod de procedură penală, unde este indicat că, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

Din analiza textelor de lege precitate, se conchide că instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze total, atunci când se constată admiterea unor erori de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri nemotivate.

Or, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanțele ierarhic inferioare la etapele precedente de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator.

La caz, reieșind din textul cererii de recurs, se constată că titulara acesteia, invocând erorile de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, pledează pentru casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea achitării inculpaților, dat fiind că, la caz, au fost admise mai multe erori procesuale, care au afectat în consecință principiul echitabilității procedurilor penale desfășurate în privința lui Chirco I. și Chirco S.

Colegiul penal lărgit, verificând criticele recurente, în raport cu actele cauzei, constată că acestea sunt întemeiate, iar instanța judecând apelul nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptînd o soluție pripită și nemotivată, iar pentru a statua asupra acestei concluzii, Colegiul a rezultat din următoarele raționamente.

Într-un prim aspect se relevă că, printre criticele invocate de avocata Cechir V. în cererea de recurs se evidențiază chestiunea de nulitate asupra actelor procedurale de la etapa urmăririi penale, care nu a fost analizată corespunzător de către instanțele de fond.

Așadar, potrivit alegațiilor recurente, aceasta a afirmat la etapele precedente de judecare a cauzei că Chirco I. și Chirco S., fiind vorbitori de limbă rusă și necunoscînd limba de stat, au fost audiați și recunoscuți în calitate de bănuți și învinuți în lipsa interpretului, ceea ce potrivit art. 251 alin. (2) Cod de procedură penală atrage nulitatea actelor procedurale emise.

Într-adevăr, reieșind din susținerile verbale ale avocatei Cechir V. anexate la fila dosarului 75-77 din vol. II, se constată că aceasta a menționat expres în fața primei instanțe că inculpații sunt vorbitori de limba rusă, iar ordonanțele de recunoaștere în calitate de bănuți în privința lui Chirco I. și Chirco S. le-au fost traduse ultimilor de către ofițerul de urmărire penală și ei nu au înțeles conținutul lor. Conform art. 16 Cod de procedură penală persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință, de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret.

Vizavi de cele expuse supra, prima instanță, în partea descriptivă a sentinței a consemnat următoarele:

„În acest sens se remarcă faptul că, ordonanțele de recunoaștere a inculpaților în calitate de bănuți, învinuți, la care face referire apărătorul au fost aduse la cunoștință inculpaților și avocatului acestora inclusiv în limba rusă, fiind anexate exemplare în limba rusă și semnate de inculpați aceștia fiind asistați de avocat. Obiecțiile care au parvenit ulterior cu referire la acțiunile organului de urmărire penală și solicitarea încetării urmăririi penale, au fost respinse prin ordonanțele procurorului din 15 aprilie 2014.

De reținut este faptul că, aceste ordonanțe ulterior nu au fost contestate în ordinea stabilită de Codul de procedură penală.”

În continuare, partea apărării a menționat aceleași critici și în cererea de apel, la care instanța s-a expus succint și în linii generale prin următoarele: *„Cu referire la argumentele apărătorului privind declararea nulă a mai multor acte procedurale penale, și anume, ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit, ordonanța de recunoaștere în calitate de învinuit și ordonanța de recunoaștere în calitate de parte vătămată, a cet. Alții S., instanța de apel consideră perfect fondată concluzia primei instanțe, prin care a respins poziția părții apărării cu argumentele de rigoare și invocarea prevederilor legale ce justifică poziția luată.”*

Față de cele ce preced, instanța de recurs consideră relevant de a face trimitere la jurisprudența constantă a CtEDO, care în repetate rânduri a statuat că, deși se admite însușirea concluziilor instanțelor ierarhic inferioare de către instanțele ierarhic superioare, totuși acestea urmează a fi făcute doar în cazul când constatările date sunt fundamentate în fapt și în drept, amplu prezentate în hotărîrea atacată, constatîndu-se că la administrarea probelor nu au fost încălcate drepturile și libertățile constituționale ale participanților la proces și probele puse la baza hotărîrilor nu conțin erori procesuale ce ar putea influența autenticitatea concluziilor, fapt care nu este incident cazului deferit judecării.

În speța dată, Colegiul penal lărgit consideră că instanțele au eșuat în a oferi părții apărării o motivare plauzibilă privind încălcarea dreptului la interpret a inculpaților și comunicarea actelor procedurale în care au fost vizați aceștia într-o limbă pe care o posedă și o înțeleg, iar procedîndu-se în asemenea mod, a avut loc o încălcare a art. 6 al Convenției Europene, potrivit căruia - *„... orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială ... care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa”*.

De altfel, Colegiul nu poate achiesa la raționamentele instanțelor precum că erorile procesuale invocate de partea apărării urmau a fi contestate în cursul efectuării acțiunii sau la terminarea urmăririi penale, cînd partea a luat cunoștință de materialele dosarului. Or, contrar celor expuse de instanțe, în Hotărîrea Curții Constituționale nr. 26 din 23 octombrie 2007 s-a indicat că *„acțiunile, inacțiunile și erorile comise la etapa urmăririi penale sunt pasibile de atac în cadrul examinării cauzei în fond, iar după pronunțarea sentinței persoanele dispun de dreptul de a face apel și recurs în instanțele superioare.”* Totodată, Curtea a reținut că *„acțiunile de la etapa urmăririi penale și cele de la etapa judiciară sunt părți componente ale unui proces inseparabil, care se încheie cu actul justiției - pronunțarea sentinței. Or, fiecare act de la orice etapă a procesului poate fi luat în considerare sau poate fi lovit de nulitate și astfel poate influența, în sens pozitiv sau în sens negativ, produsul final - condamnarea sau achitarea persoanei. Finalizarea acestui proces deschide posibilitatea utilizării dublului grad de jurisdicție, sentința fiind pasibilă de atac cu apel și recurs, în condițiile legii.”*

De asemenea, Curtea Constituțională a relevat că sarcina verificării respectării normelor procesual-penale este atribuită instanțelor judecătorești, acestea fiind și

singurele în măsură să aprecieze *in concreto* efectele aplicării normei la situația de fapt dedusă instanței în fiecare caz în parte.

Respectiv, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, trebuia să se expună argumentat în hotărârea adoptată, inter alia, asupra tuturor capetelor de cerere menționate de apelantă, această obligație a instanței fiind prevăzută în dispoziția art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală. Or, decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.

Însă, așa cum se conchide din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, ultima nu a ținut seama de orientările jurisprudențiale expuse în deciziile Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, în care se consemnează că: *„Partea descriptivă a deciziei se începe cu expunerea succintă a faptelor de săvârșirea cărora inculpatul este declarat vinovat sau a învinuirii sub care a fost pus, apoi se expune fondul apelului, conținutul solicitărilor părților participante în ședința judiciară, argumentele suplimentare. În continuare în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului.”*

În continuarea aceleiași idei, instanța de recurs reiterează că obligația instanței de a-și motiva hotărârea face parte din setul de garanții stabilite pentru existența unui proces echitabil. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 al Convenției, s-a conchis că o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal. (*Suominen c. Finlandei (2003) §37, Kuznetsov și alții c. Rusiei (2007) §85*)

Din atare considerente, Colegiul penal lărgit constată că instanța de apel nu și-a motivat soluția adoptată în conformitate cu rigorile legii și nu a dat un răspuns argumentat criticelor invocate de apărătorul inculpaților, care prezintă interes sporit pentru justa soluționare a acestei cauze, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Deci, chestiunea asupra căreia instanța ierarhic inferioară urma să se expună constă în aceea dacă sunt sau nu lovite de nulitate actele procedurale emise cu încălcarea dreptului inculpaților la interpret, întrucât în corespundere cu prevederile art. 16 alin. (2) Cod de procedură penală persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret. De aici rezultă că asistența unui interpret trebuie asigurată pe întreg procesul penal.

În concluzie, ținând cont de faptul că erorile comise de către instanța de apel nu pot fi remediate de către instanța de recurs în prezenta procedură, întrucât aceasta nu are atribuții de a judeca cauza pe fond și a substitui instanța ce a judecat apelul cu încălcarea

prevederilor procesual-penale, se impune admiterea recursului de pe rol, cu casarea deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei, în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de prevederile art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să respecte în deplină măsură prevederile procesual-penale ce reglementează procedura de judecare a apelului și să-și argumenteze temeinic concluziile pe marginea tuturor alegațiilor formulate de apelant în cererea de apel, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, pronunțând o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

9. În temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocata Cechir Viorelia în numele inculpaților Chirco Ion și Chirco Sergiu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 24 februarie 2016, în cauza penală privindu-i pe Chirco Ion Sergiu și Chirco Sergiu Sergiu, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia pronunțată integral la 02 martie 2017.

Președinte

URSACHE Petru

Judecători

NICOLAEV Ghenadie

MORARU Petru

TOMA Nadejda

TIMOFTI Vladimir